

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku A. Z.
przy uczestnictwie Gminy L., A. M.,
Z. M. i J. Z.
o stwierdzenie zasiedzenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 września 2019 r.,
zażalenia wnioskodawczyni
na postanowienie Sądu Okręgowego w G.
z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt V Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w G. w sprawie z wniosku A. Z. z udziałem Gminy L. i in. odrzucił apelację wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z dnia 25 października 2018 r. na skutek niewykonania w terminie zobowiązania przewodniczącego do uzupełniania braku formalnego apelacji przez niewskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia.

Zażalenie na to postanowienie wniosła wnioskodawczyni, która wskazała, że odrzucenie apelacji było przejawem nadmiernego rygoryzmu, gdyż nieuzupełnienie braku formalnego apelacji w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia przez niepodanie wartości przedmiotu zaskarżenia nie uniemożliwia nadania sprawie biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 368 § 2 k.p.c. w sprawach o prawa majątkowe należy w apelacji oznaczyć wartość przedmiotu zaskarżenia, która nie może być wyższa od wartości przedmiotu sporu wskazanej w pozwie, chyba że powód rozszerzył powództwo lub sąd orzekł ponad żądanie. Stosując ten przepis odpowiednio w postępowaniu nieprocesowym o zasiedzenie (art. 13 § 2 k.p.c.) należy uznać, że skoro sprawa o zasiedzenie jest niewątpliwie sprawą o prawo majątkowe, skarżący powinien w apelacji wskazać wartość przedmiotu zaskarżenia, która nie może być wyższa od wartości przedmiotu sprawy wskazanej we wniosku o zasiedzenie.

Skutki nie wskazania w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia mogą budzić kontrowersje, szczególnie po wejściu w życie przepisu art. 126¹ k.p.c., ograniczającego obowiązek wskazania wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia tylko do spraw, w których od tej wartości zależy właściwość rzeczowa sądu, wysokość opłaty lub dopuszczalność środka odwoławczego. W doktrynie można znaleźć wypowiedzi, że przepis ten powinien mieć zastosowanie także do pozwu, apelacji i skargi kasacyjnej, a zatem w sprawach o prawa majątkowe, w których właściwość rzeczowa sądu, wysokość opłat, ani dopuszczalność środka odwoławczego nie zależy od wartości przedmiotu sporu czy zaskarżenia nie powinny mieć zastosowania przepisy art. 187 § 1, art. 368 § 2 ani art. 398⁴ § 2 k.p.c., natomiast stosuje się art. 126¹ k.p.c. Do takich spraw należy sprawa o zasiedzenie, w której od wartości przedmiotu sprawy i zaskarżenia nie zależy właściwość sądu, wysokość opłat ani dopuszczalność środka odwoławczego, a zatem nie wskazanie wartości przedmiotu sprawy lub zaskarżenia nie uniemożliwia nadania sprawie biegu.

Wskazany przepis art. 126¹ k.p.c. zastąpił nieobowiązujący przepis art. 6 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 13 czerwca 1967 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.), choć niewątpliwie posiada znacznie szerszy zakres. Na gruncie art. 6 u.k.s.c. nie budziło wątpliwości, że art. 368 § 2 k.p.c. jest przepisem w stosunku do niego szczególnym (por. postanowienie SN z dnia 29 stycznia 2008 r., IV CZ 4/08, nie publ.).

Oznacza to, że wymaganie podania wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji jest aktualne w każdym wypadku, gdy wchodzi w grę sprawa o prawo majątkowe.

W orzecznictwie przyjęto jednak, że nie zachodzi potrzeba uzupełnienia apelacji przez wskazanie wartości przedmiotu zaskarżenia, gdy wartość tę bez żadnych wątpliwości można oznaczyć na podstawie wskazanego w apelacji zakresu zaskarżenia orzeczenia sądu pierwszej instancji oraz nie budzącej wątpliwości wartości przedmiotu sprawy. Wymagania formalne apelacji, także wymóg wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia, służą bowiem określeniu przedmiotu i zakresu zaskarżenia orzeczenia sądu pierwszej instancji i przepisy ich dotyczące nie mogą być wykładane ani stosowane z pominięciem tego celu (por. postanowienia SN: z dnia 15 czerwca 1972 r. II PZ 24/72, OSNC 1972/10/191, z dnia 17 listopada 1998 r. II UKN 477/98, (OSNP 2000/4/163), z dnia 11 marca 2004 r. V CZ 14/04, z dnia 17 listopada 2005 r. I CZ 130/05 (nie publ.), z dnia 28 stycznia 2005 r. III UZ 29/04, OSNP 2005/11/165 i z dnia 8 lutego 2006 r. II CZ 3/06, nie publ.).

Sytuacja taka nie zachodzi jednak w niniejszej sprawie. Wnioskodawczyni nie podała bowiem wartości przedmiotu sporu we wniosku o stwierdzenie zasiedzenia, ani w dalszym toku postępowania. Uniemożliwia to zatem ocenę tej wartości na etapie postępowania apelacyjnego. Trzeba także pamiętać, że wartość przedmiotu sprawy w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia ma wpływ m.in. na wysokość stawek minimalnych stanowiących podstawę ustalenia wynagrodzenia pełnomocnika (por. § 5 pkt 1 w zw. z § 2 rozporządzenia MS z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. 2015, poz. 1800 ze zm.). Nieuzupełnienie zatem apelacji mimo wezwania skutkuje odrzuceniem apelacji.

W tej sytuacji należało orzec, jak w sentencji (art. 398¹⁴ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

jw